

Tajný náčelník

Rozhovory s průkopníkem
neoficiálního hnutí
psychedelické terapie

Myron J. Stolaroff

Přeložil Michal Strenk

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Stolaroff, Myron J.

Tajný náčelník : rozhovory s průkopníkem neoficiálního hnutí psychedelické terapie / Myron J. Stolaroff ; přeložil Michal Strenk. – Praha : DharmaGaia, 2017

Přeloženo z angličtiny?

615.851:615.214 * 001.87 * (047.53)

- psychedelická terapie
- případové studie
- rozhovory

615.8 – Fyzioterapie. Psychoterapie. Alternativní lékařství [14]

Copyright © by Myron Stolaroff, heirs, 2017

Translation © by Michal Strenk, 2017

Czech edition by DharmaGaia, 2017

ISBN 978-80-7436-082-4

Tato kniha je věnována památce
Jákoba s upřímnou nadějí, že zve-
řejnění jeho práce pomůže vnést
porozumění a zdravý rozum do
světa plného zmatku. Nechť při-
praví cestu ostatním, aby mohli
sklízet plody jeho usilovné práce.

Poděkování

Chtěl bych vyjádřit svůj vděk několika lidem, bez jejichž pomoci by tato kniha nemohla vyjít.

Především chci poděkovat Jákobovi, ať je kdekoliv, za jeho oddaný zájem, schopnost a rozhodnost, s jakými se zhostil tohoto nadmíru důležitého úkolu za nepříznivých okolností, veden pevnou vírou a přesvědčením o smysluplnosti toho, co dělá. Má žena Jean a já jsme Jákobovi nesmírně zavázáni za trpělivost a péči, s jakou nám předával své znalosti a zkušenosti.

Jsem rovněž vděčný všem, kdo se jakkoliv podíleli na Jákobově programu a umožnili tak jeho existenci. Můj dík patří zvláště těm, kdo se podělili o zkušenosti, které prodělali, a následné výsledky. Děkuji také Jákobově rodině a přátelům, kteří mu s jeho prací pomáhali.

Děkuji Ann a Sašovi Shulginovým za upozornění, jak je důležité podat svědectví o Jákobově práci.

Můj dík patří Terenci McKennovi za svolení použít jako název této knihy přezdívku, kterou dal Jákobovi.

Jsem nesmírně zavázán Ricku Doblinovi, Sylvii Thyssenové a MAPSu za pomoc s přípravou a vydáním rukopisu.

Děkuji rovněž své ženě Jean za pomoc a neutuchající podporu ve všech fázích tohoto projektu od prvních rozhovorů po konečnou podobu textu.

Prolog

Po vydání první klinické studie o LSD od Waltera A. Stolla v roce 1947 se stal nečekaný objev Alberta Hofmanna o psychedelických účincích této substance senzací ve světě vědy. Nikdy předtím se žádná chemická látka nestala takovým příslibem pro tolik oblastí lidských zájmů.

Pro neurofarmakologii a neurofyziologii znamenal objev LSD začátek zlaté éry výzkumu, který mohl vyřešit mnohé nejasnosti týkající se složitých biochemických procesů podmiňujících činnost mozku.

Experimentální psychiatrie považovala tuto substanci za ojedinělý prostředek k vytvoření laboratorního modelu přirozeně se vyskytujících psychóz, zvláště pak schizofrenie. Těšila se nadějí, že LSD umožní nahlédnout do povahy těchto záhadných psychických poruch a nalézt nové cesty k jejich léčení.

LSD bylo rovněž doporučováno jako pozoruhodná učební pomůcka, která umožní klinickým psychiatrům a psychologům strávit několik hodin ve světě jejich pacientů. Mohli jim tak lépe porozumět, komunikovat s nimi a zvýšit svoji schopnost pomoci jim.

První experimenty ukázaly, že LSD může být mocným nástrojem, který umožní prohloubit a urychlit psychotherapeutický proces. Rozšířilo možnosti použití psychotherapie na alkoholiky, drogově závislé a re-

cidivisty, což jsou obzvlášť problematické skupiny pacientů.

Mimořádně cenné a slibné bylo počáteční úsilí používat psychoterapii s LSD u pacientů s rakovinou. Tyto studie ukázaly, že LSD dokáže zmírnit úpornou bolest dokonce i u pacientů, kteří nereagují na podávání narkotik. U značné části těchto pacientů bylo rovněž možné zmírnit nebo dokonce odstranit strach ze smrti, zvýšit kvalitu jejich života a pozitivně proměnit zkušenost umírání.

Historikům a kritikům umění poskytly experimenty s LSD nebývalý vhled do psychologie a psychopatologie umění, zvláště pak různých moderních uměleckých směrů, ale také výtvarného umění původních kultur.

Duchovní zážitky pozorované během sezení s LSD přinášely zcela novou úroveň porozumění celé řadě jevů z oblasti náboženství včetně šamanismu, iniciačních obřadů, dávných mystérií smrti a znovuzrození, duchovních filozofií Východu a mystických tradicí celého světa.

Všechno nasvědčovalo tomu, že výzkum LSD naplní tyto naděje a očekávání, když jej náhle přerušilo nekontrolované experimentování mladé generace a následná represivní opatření právní, administrativní a politické povahy.

Problémy související s takovým vývojem – neúměrně zveličené senzacechtivými novináři – ovšem nebyly jediným důvodem, proč západní kultura odmítla LSD a ostatní psychedelika. Výrazně se na tom podílel také

postoj současné západní společnosti k mimořádným stavům vědomí.

Všechny dávné společnosti si těchto stavů hluboce vážily a věnovaly mnoho času a energie k vytvoření bezpečných a účinných způsobů, jak je navodit. Příslušníci těchto společenských skupin měli možnost opakovaně zažívat mimořádné stavy vědomí v různých posvátných a světských kontextech.

Díky své schopnosti umožnit experimentální přístup do posvátných rozměrů existence a do světa archetypálních říší a bytostí představovaly mimořádné stavy vědomí hlavní prostředek rituálního a duchovního života v době před průmyslovou revolucí. Hrály rovněž zásadní úlohu v diagnostice a léčení různých poruch a používaly se k rozvíjení intuice a mimosmyslového vnímání.

Industriální společnost naopak mimořádné stavy patologizovala, vyvinula účinné prostředky k jejich potlačení v případech, kdy se vyskytují spontánně, a odvrhla nebo dokonce postavila mimo zákon kontexty a nástroje, používané k jejich navození. Západní kultura tak byla v důsledku své naivity a neznalosti mimořádných stavů vědomí zcela nepřipravená přijmout pozoruhodné vlastnosti psychedelik.

Náhlý vpád dionýských prvků z hlubin nevědomí a výšin nadvědomí představoval příliš velkou hrozbu puritánským hodnotám naší společnosti. Iracionální a rozum přesahující povaha psychedelických zážitků navíc vážně zpochybnila samotné základy světónázo-

ru západní materialistické vědy. Existenci a povahu těchto zážitků nebylo možné vysvětlit v kontextu převládajících teorií. Psychedelická zkušenost podkopala metafyzické předpoklady, na nichž je založená západní kultura.

Pro většinu psychiatrů a psychologů znamenala psychoterapie disciplinované rozhovory nebo práci s volnou asociací. Měli dojem, že silné emoce a dramatické fyzické projevy vyskytující se během psychedelických sezení až příliš připomínají to, co byli zvyklí považovat za psychopatologii. Nedokázali si představit, že takové stavy by mohly být léčivé nebo transformující, a se značnou nedůvěrou vnímali zprávy o mimořádné úspěšnosti psychedelické psychoterapie.

Mnoha jevům, které se vyskytovaly během psychedelických sezení, nebylo možné rozumět v kontextu teorií převažujících v akademickém myšlení. Možnosti znovuprožití vlastního porodu nebo zážitků z embryonálního života, získání přesných informací z kolektivního nevědomí, prožití archetypálních realit a karmických vzpomínek či vnímání vzdálených událostí v mimotělesných stavech byly jednoduše příliš fantastické na to, aby jim běžný odborník uvěřil.

Ti z nás, kdo měli možnost pracovat s psychedeliky a byli ochotní zásadně změnit teoretické chápání psyché a praktický postup terapie, však byli schopni vidět a ocenit obrovské možnosti psychedelik jako terapeutických nástrojů a substancí mimořádné heuristické hodnoty.

V jedné ze svých starších knih jsem napsal, že potenciální význam LSD a dalších psychedelik pro psychiatrii a psychologii lze srovnat s přínosem mikroskopu pro biologii a medicínu nebo dalekohledu pro astronomii. Mé pozdější zkušenosti s psychedeliky můj původní dojem pouze potvrdily. Tyto substance působí jako jakési zesilovače, které zvyšují energetickou úroveň v psýché a zpřístupňují hluboké nevědomé procesy k vědomému zpracování.

Tato ojedinělá vlastnost psychedelik umožňuje zkoumat psychologické spodní proudy, které řídí naši zkušenost a chování, a to do hloubky, jaké nelze dosáhnout žádnou jinou metodou nebo nástrojem současné vědy. Psychedelika kromě toho poskytují nebývalé možnosti k léčení emocionálních a psychosomatických poruch, k pozitivní transformaci osobnosti a vývoji vědomí.

Takové mocné nástroje s sebou pochopitelně přinášejí větší potenciální rizika než konzervativní a mnohem méně účinné prostředky, jaké dnes přijímá a používá tradiční psychiatrie, například verbální psychoterapie nebo podávání uklidňujících prostředků. Výzkum však ukázal, že tato rizika lze snížit na minimum odpovědným používáním psychedelik a důkladnou pozorností věnovanou *setu* a *settingu*.

Právní a administrativní opatření proti psychedelikům nezabránila v soukromém experimentování, ale podařilo se jim ukončit legitimní vědecký výzkum těchto substancí. Odborníci, kteří měli možnost zkou-

mat pozoruhodné možnosti psychedelik, tento krok vnímali jako smutnou ztrátu pro psychiatrii, psychologii a psychoterapii.

Takový politováníhodný vývoj událostí zmařil pravděpodobně největší příležitost v dějinách těchto disciplín. Kdyby bylo možné vyhnout se takové zbytečné masové hysterii a pokračovat v odpovědném výzkumu psychedelik, tyto látky se mohly stát nástrojem, jenž by umožnil zásadně přehodnotit teorii a praxi psychiatrie. Tento výzkum by přinesl nové pojetí psýché a vědomí, které by se tak stalo nedílnou součástí nového vědeckého paradigmatu 21. století.

Většina lidí zabývajících se výzkumem LSD jen s nechtutí přijala právní a politická opatření proti psychedelikům a zdráhavě se vrátila k zavedeným terapeutickým postupům. Někteří se pokusili vyvinout jiné metody k navození mimořádných stavů vědomí, jejichž spektrum zážitků a léčebný potenciál byly srovnatelné se stavy vyvolanými psychedeliky. Existovali však rovněž lidé jako „tajný náčelník“ Jákob, kteří tato právní opatření odmítli jako iracionální, neoprávněná, či dokonce protiústavní.

Tito výzkumníci si byli vědomi mimořádného přínosu LSD terapie pro své klienty a rozhodli se, že nejsou ochotni obětovat blaho těchto lidí vědecky neopodstatněným zákonům. Kromě terapeutické hodnoty psychedelik si rovněž uvědomovali entheogenní potenciál těchto substancí, tj. jejich schopnost navodit hluboké duchovní zážitky. Proto nepovažovali svoji práci s LSD

pouze za terapeutickou praxi, ale také za spirituální činnost v tom nejlepší slova smyslu. Z tohoto zorného úhlu byla právní opatření proti psychedelikům nejen zcela neopodstatněná a chybná, ale představovala navíc i omezení základních náboženských svobod.

Jákob tedy zvážil všechna pro a proti a rozhodl se vzepřít zákonu, pokračovat ve své práci s psychedeliky a přijmout osobní zodpovědnost za svoji činnost. Obstál u své „rodiny“, přátel a klientů, jejichž životy od základů změnil. Všichni na něj dnes vzpomínají s velkou láskou a vděčností. Zbývá počkat, jak ho posoudí dějiny. Je bezesporu rozumné dbát na zákony, je-li naším hlavním zájmem osobní bezpečí a pohodlí. Dějiny však ve zpětném pohledu nezřídka hodnotí daleko výše jednotlivce porušující sporné zákony své doby díky prozíravosti a vysokým morálním zásadám než lidi, kteří tyto zákony vydali.

*Stanislav Grof, M. D.
Mill Valley, Kalifornie*

Pocta Jákobovi

Jákoba, muže, jenž je ústřední postavou *Tajného náčelníka* a jemuž jsem v knize *PIHKAL* dala jméno Adam Fisher – jsem poznala počátkem roku 1980, krátce po svém seznámení se Sašou Shulginem. Saša mi vyprávěl o pozoruhodném psychologovi, který dlouhá léta provází pečlivě zvolené klienty psychedelickým sezením. Na počátku 70. let se tento postarší muž rozhodl zanechat klinické praxe. Jedna chemička, Sašova blízká přítelkyně, v té době právě objevila látku, která ležela takřkajíc v šuplíku jedné německé chemické společnosti od své syntézy v roce 1912. Vyzkoušela ji a popsala její zajímavé účinky Sašovi, jenž se zavřel do vlastní laboratoře, vyrobil tuto látku – byl to 3,4-methylendioxyamfetamin neboli MDMA – a vyzkoušel její účinky na sobě. Zavolał Jákobovi a pověděl mu o nové substanci, která by ho mohla zajímat, a zanedlouho ji přinesl do malého Jákobova bytu.

Zbytek už je, jak se říká, historie. Jákobovi učarovaly účinky MDMA na sobě a jeho pacientech natolik, že se rozhodl odložit odchod do důchodu. Několik let pak jezdil po Spojených státech a v tichosti seznamoval skupiny psychoterapeutů s použitím MDMA v psychoterapii. Čas od času se vypravil do Evropy, aby v této práci pokračoval i mezi evropskými psychology a psychiatry. Vždy trval na tom, aby každý terapeut

tuto magickou substanci vyzkoušel nejprve sám na sobě, než ji bude používat ve své praxi. To se stalo pravidlem, kdykoliv chtějí léčitelé používat MDMA (což mimochodem není psychedelická látka) nebo kterékoliv skutečné psychedelikum. Terapeuti *musí* poznat účinky takových substancí sami na sobě, než je podají někomu jinému.

U Jákovova hrobu jsem se zeptala jedné jeho dávné přítelkyně, zda tuší, kolik lidí mohl za ta léta zasvětit do používání psychedelik. „Tipnula bych si tak kolem čtyř tisíc,“ zněla její odpověď. Na sedmdesátiletého muže to je pozoruhodné.

Jáko byl ztělesněním toho, jak si člověk představuje dědečka. Měl řídnoucí, stříbřitě vlasy. V jeho mírně kulatém obličejí ta léta zanechala nerasmazatelný důkaz o jeho laskavosti a humoru. Stačil jediný pohled, abyste se přesvědčili o jeho schopnosti naslouchat a vcítit se do druhého. Byl schopen se rozhněvat a použít tvrdá slova, ale ta byla určena jenom několika málo lidem. Zloba ho asi jako většinu z nás zneklidňovala, ale když jsem ho poprvé a naposledy slyšela hovořit s naprostým znechucením, mluvil o lidech s hraniční poruchou osobností. Domnívám se, že měl během práce klinického psychologa špatnou zkušenost alespoň s jedním takovým člověkem.

Když jsem jako mladé děvče poprvé slyšela a četla o psychologii, nejhorší možnou diagnózou bývalo cosi, čemu se říkalo „zaostalá osobnost“. Řada z nás by dala raději přednost paranoidní schizofrenii! Paranoia a/ nebo

schizofrenie mohla mít alespoň nádech tragédie, ale „zaostalá osobnost“? Naprostá hrůza. Dnes je nejobávanější diagnózou (hovoříme-li o pacientech, kteří nejsou násilní a psychotičtí) právě „hraniční osobnost“. Podle Jákoba se takoví pacienti obvykle snaží vtáhnout terapeuta do svého světa místo toho, aby využili jakékoliv pomoci, kterou jim terapeut nabízí. Netouží po vyléčení, ale snaží se přimět terapeuta, aby jim dělal společnost, jakmile se necítí dobře. Jsou nesmírně manipulativní a jsou-li konfrontováni přímo, mohou se chovat pomstychtivě a destruktivně. Když jsem Jákoba poznala, ještě jsem se nevěnovala psychedelické terapii a nechápala jsem úplně, jaké pacienty má na mysli. Oficiální definice takové nešťastné duše by zněla nejspíš „reptal odmítající pomoc“. Když jsem se několik let poté začala učit, jak provádět terapii s MDMA a psychedeliky, narazila jsem na dva případy toho, před čím mě Jákob varoval. Nakonec jsem pochopila alergii mého drahého přítele na takové lidi, ačkoliv jsem se nikdy nespálila natolik, abych vůči nim pociťovala takovou nevraživost jako Jákob.

Jákob nebyl žádný génius, ale patřil k lidem, od nichž jsem se naučila nejvíc o tom, čemu se říká „moudrost“, protože ji měl. Ze situace, která by v komkoliv jiném za normálních okolností vyvolala zoufalství a úzkost, dokázal vytvořit neobyčejně příjemnou duchovní lekci, kořeněnou velkým smyslem pro humor a radost.

Pokud jste položili Jákovovi nějakou smysluplnou otázku, obvykle vám poskytl co možná nejvíc infor-

mací co nejméně slovy. Naučil se neomlouvat se za to, že dělá chyby. Vlastně jsem nezažila, že by se někdy omlouval za to, jaký je; byl se sebou spokojen a smířen, což je bezpochyby jedna z vlastností dobrého léčitele.

V knize *PIHKAL* jsem popsala, jak mi Jákob před lety pomohl projít zvláštním a mimořádným týdnem změny vědomí. „Procházíš procesem,“ řekl mi tehdy. „Hlavně se tomu nebraň.“ Jeho slova mi pomohla nalézt své místo a umožnila mi vnímat celou zkušenost jako příležitost k učení a růstu.

Mnoha z nás přišla nepochopitelná skutečnost, že Jákob byl jako mladý muž v armádě a miloval ji. S pobavením vnímal údiv mnoha svých přátel, kteří nedokázali pochopit, jak mohl hluboce přesvědčený psychedelický průvodce a terapeut považovat svoji vojenskou službu za přínosnou a radostnou zkušenost. Většina z nás si nakonec uvědomila, že problém spočívá v našich předsudcích a projekcích, nikoliv v Jákobově přijetí obou světů. Jednou jsem se ho zeptala, zda má podle jeho názoru náš druh nějakou naději na přežití, vezmeme-li v úvahu zjevné rozhodnutí mnoha z nás otrávit životní prostředí a zničit jeden druhého. „Myslím, že přežijeme,“ odpověděl s úsměvem. „Lidstvo má zvláštní schopnost zmobilizovat všechny síly, když jde do tuhého. Možná nepřežijeme všichni, ale ani v nejmenším nepochybuji o tom, že jako druh přežijeme. Už se to stalo tolikrát a stane se to znovu.“

Jákob nám chybí. Otřepaná fráze „Je to pro mě čest, že jsem ho znala“ v jeho případě platí pro Sašu, pro mě

a všechny jeho přátele. Nemohu mu odpustit jenom to, že jsem se nedověděla včas, když odcházel z této úrovně, z této reality, kterou s námi sdílel. Nebyla jsem u jeho lůžka, a kdykoliv na to pomyslím, přepadne mě smutek. Jednou budu schopná dát mu svolení – ze svého srdce – odejít, ale zatím to nedokážu.

*Ann Shulginová
Lafayette, Kalifornie*

Předmluva

Málokterý vědní obor je tak konzervativní a svázaný tradicí jako medicína. Kdykoliv se objeví nějaká nová léčebná metoda nebo pozoruhodný lék, kromě nadšeného přijetí odbornými kruhy vyvolá také odpor, který je do té míry emocionální a silný, nakolik je tato novinka významná a převratná. Jako příklad bychom mohli uvést hypnózu, která byla považována za nebezpečné šarlatánství, takže ji medicína přijala až po více než stu letech.

V poslední době vyvolala vášnivou polemiku v odborných kruzích a sdělovacích prostředcích nová skupina psychoaktivních látek, které vešly ve známost pod různým označením: halucinogeny, psychotomimetika, psychedelika či entheogeny. Jedná se o substance, které mohou zásadním způsobem ovlivnit lidské vědomí. To také vysvětluje nezřídka bouřlivý tón diskusí o „psychedelikách“, jak dnes bývají tyto substance nejčastěji nazývány, neboť hovoříme o skutečném vnitřním jádru našeho lidství, našeho vědomí.

Lze celkem snadno dojít k závěru, že psychedelika se mohla stát běžnou součástí lékařské praxe, protože představují aktivní principy různých posvátných medicín, které po tisíciletí hrály důležitou úlohu v mnoha kulturách, a dokonce i dnes je některé přírodní národy s prospěchem používají ve společenské oblasti a me-

dicíně. Kdybychom se od samotného začátku vrátili k těmto archaickým zkušenostem, dokázali bychom se vyhnout zneužití a nesprávnému používání těchto nesmírně účinných psychofarmak. Ta by dnes nebyla zakázaná, ale naopak by se stala cennými prostředky v současném lékařství.

Mezi zmíněné substance patří především meskalin, aktivní složka jistého druhu mexického kaktusu, který indiáni nazývají *peyotl*, dále to jsou psilocybin, aktivní složka mexických „kouzelných hub“ zvaných *teonanácatl*, a LSD (*Lysergsäure diäthylamid* neboli diethylamid kyseliny lysergové), které je příbuzné hydroxyethylamidu kyseliny lysergové, aktivní složce staré indiánské posvátné medicíny *ololiuhqui*.

Všechny tyto substance jsou začleněné do kmenových kultur a používají se jako „kouzelné medicíny“ v rámci náboženských obřadů. V rukou šamanů nebo duchovních léčitelů přinášejí užitek. Pro indiány jsou posvátné a jejich zneužití nebo znesvěcení prý bohové trestají šílenstvím nebo smrtí.

Mezinárodní výzkum těchto substancí – zvláště v oblasti psychiatrie, pokud jde o jejich použití coby farmakologických pomocných prostředků v psychoanalýze a psychoterapii – začal krátce po objevu nejúčinnějšího psychedelika, tj. LSD, v roce 1943. Kromě nadšeného přijetí pozoruhodných výsledků práce s LSD a dalšími psychedeliky se objevila značná nedůvěra v konzervativních kruzích, především v těch, které odmítaly použití farmak v léčebném procesu.

Velice slibné použití psychedelik v psychiatrii a psychologii definitivně skončilo v polovině šedesátých let, kdy byla tato nová skupina léčiv postavena mimo zákon. Zároveň byla zakázána jejich výroba, držení a použití. Údajným důvodem tohoto zákazu byly případy neštěstí, které byly důsledkem lehkovážného, nekontrolovaného použití psychedelik. Tvrdá prohibiční opatření však byla namířena zvláště proti mladým lidem, hippies a všem, kdo byli proti vládnoucí třídě a válce ve Vietnamu a jejichž „kultovní drogou“ bylo především LSD.

Lékařské používání psychedelik bylo oficiálně zakázáno a další výzkum v této oblasti byl zastaven, ačkoliv jejich spotřeba na drogové scéně trvala dál. Tato nesmyslná situace trvá víceméně dodnes.*

Terapeuti se v případech používání psychedelik vystavovali trestnímu stíhání.

Patrně jedním z mála terapeutů, kteří pokračovali v používání psychedelik, byl psycholog, který v této knize vystupuje pod jménem „Jákov“, nazývaný též „Tajný náčelník“.**

Jákov dosáhl vynikajících výsledků speciálně vyvinutými metodami použití psychedelik. Uvědomil si, že tato terapeutická metoda by neměla být upírána nemocným lidem. Svůj etický závazek pomáhat lidem

* V roce 1990 byl opět povolen omezený psychedelický výzkum.

** Jákovovi dal přezdívku „Tajný náčelník“ Terence McKenna.

jako terapeut kladl mnohem výš než dodržování pochybného oficiálního zákazu.

V tehdejší ilegalitě bylo nemyslitelné seznámit veřejnost s pozoruhodnými výsledky jeho práce. Je proto chvályhodné, že dnes, devět let po jeho smrti, se jeden z jeho přátel rozhodl zveřejnit podrobnosti o metodologii tohoto neohroženého psychologa. Výsledky jeho práce představují pádný argument v současné diskusi lékařských kruhů, zda opět povolit používání psychedelik v psychoterapeutické praxi.

Albert Hofmann, Ph.D.

Rittimatte, Švýcarsko

Z němčiny do angličtiny
přeložil Jonathan Ott.

Úvod

Nestává se často, abyste poznali člověka natolik okouzlujícího, srdečného a laskavého, že si ho oblíbíte při prvním setkání. Jákob byl právě takový člověk. Byl nebývale skromný, miloval život a měl rád lidi.

Když Jákob na jaře 1988 ve věku sedmdesáti šesti let zemřel, měl za sebou neobyčejnou životní dráhu. Ve svém oboru dosáhl vynikajících výsledků a přispěl mnoha významnými podněty. Vzhledem k velice neobvyklému charakteru své práce však nebyl příliš znám mimo bezprostřední okruh přátel a klientů. Nemohu zde použít jeho pravé jméno ani uvést přesné místo jeho působení. Kdyby svět znal Jákoba a jeho práci, pochopil by, že přišel o jednoho z nejschopnějších průkopníků a člověka, jehož činnost znamenala důležitý přínos v oblasti psychologie. Jeden blízký a poučený přítel, který měl příležitost porozumět mu více než ostatní, mu dal přezdívku „Tajný náčelník“, což je i nejvhodnější název této knihy.

Má žena Jean a já jsme se s Jákobem setkali na jaře 1981, abychom pořídili tyto rozhovory. Tehdy mu bylo sedmdesát let a už se nevěnoval své neobyčejně fascinující práci. Byl to muž nevysoké postavy, měřil asi metr pětadesát, byl poněkud podsaditý, měl téměř bílé vlasy a zřídka kdy jste ho viděli bez podmanivého úsměvu. Jakmile jste se ocitli v jeho přítomnosti, věděli

jste, že je to váš přítel a udělal by pro vás cokoliv. Byl hrdý na svůj židovský původ a na své působení v armádě, kde dosáhl hodnosti podplukovníka.

Jákob byl jedním z prvních vysokoškolsky vzdělaných psychologů, kteří na tuto práci získali licenci ve státě, v němž žil. Řadu let měl soukromou praxi jako jungiánský psychoterapeut.

Jákobův život se zásadně změnil počátkem 60. let, kdy poznal mysl rozšiřující substance LSD a meskalin. Tyto nesmírně účinné látky jej nejen přivedly do zcela nové oblasti sebepoznání, ale představovaly pro něj také neocenitelnou pomoc pro jeho klienty – natolik, že zanechal tradiční psychoterapie a začal se v teorii i praxi věnovat práci s těmito látkami.

Jákob udělal veliký pokrok, pokud šlo o práci na sobě samém, a zároveň se naučil, jak tyto substance používat efektivně. Vyvinul celou řadu užitečných postupů a měl značnou podporu klientů, kteří toužili využít tohoto způsobu terapie. Během své praxe Jákob pracoval zhruba s třemi tisíci jedinci a o své zkušenosti v této nové oblasti se podělil s více než stovkou psychoterapeutů. V době konání těchto rozhovorů byl patrně víc než kdokoliv jiný zodpovědný za to, že seznámil klienty a terapeuty s výhodami a postupy účinného použití mysl rozšiřujících substancí pro osobní růst.

Tyto rozhovory jsem vedl s Jákobem proto, abych se seznámil s postupy, které vyvinul. Mnozí z nás byli přesvědčeni o tom, že jeho cenné techniky by měly být

zveřejněny a zpřístupněny ostatním badatelům a příštím generacím. Potýkali jsme se s jednou obrovskou překážkou: většina těchto substancí byla ve Spojených státech zařazena na Seznam I federálního zákona o chemických látkách, podle něhož bylo jejich držení nezákonné. Zveřejněním takové informace jsme se vystavovali obrovskému riziku odhalení.

Jákob souhlasil s tím, že se s námi o tyto informace podělí, a my jsme se zavázali k tomu, že o jejich zveřejnění rozhodneme později. Po zredigování rozhovoru však Jákob usoudil, že jej není možné zveřejnit, takže byl uložen na neurčito. Dnes, kdy už není mezi námi a nehrozí mu trestní stíhání za to, čeho se podle dosud platného zákona mohl dopustit, nadešel čas publikovat jeho příběh a projevit uznání za mimořádné výsledky jeho průkopnické práce.

Většina z toho, co bude následovat, jsou Jákobova vlastní slova. Provedl jsem drobné redakční změny v zájmu srozumitelnosti a některé části jsem uspořádal tak, aby na sebe logicky navazovaly. S ohledem na naše represivní zákony o drogách jsou v knize použita smyšlená jména osob a názvy míst. Řada velice slibných substancí, s nimiž Jákob pracoval, je zařazena na Seznamu I, a je proto velice obtížné provádět výzkum jejich prospěšného použití.*

* Americký Úřad pro kontrolu léčiv (DEA - Drug Enforcement Administration) inicioval zákaz prakticky všech psychoaktivních látek, ale zařazení těchto substancí do Seznamu I prý nebrání výzkumu. Ačkoliv existuje přesně stanovený postup pro výzkum materiálů zařazených do Seznamu I, téměř třicet let nebyl povolen prakticky žádný klinický výzkum této

Dlouho jsem zvažoval rozhodnutí, zda použít Jákobova vlastní slova. Někteří lidé měli pocit, že Jákobovy neformální výrazové prostředky v původní podobě rukopisu by mohly odradit část potenciálních čtenářů, a dávali přednost odbornějšímu stylu. Ti, kdo Jákoba znali osobně, si však bezpochyby s potěšením připomenou jeho typický způsob vyjadřování, jenž jim osvěží vzpomínky na tohoto vzácného člověka. Takový způsob vyjadřování možná neřekne nic čtenářům, kteří ho neznali a některé jeho výrazy jim mohou připadat nevhodné.

Tím se však dostáváme k jádru různých nedorozumění kolem psychedelik. Jákob dal novou příležitost stovkám lidí a často jim zásadním způsobem změnil život. Lidé ho hluboce milovali, což nebyl důsledek jeho elegantního projevu či odborných znalostí. Měl totiž neobyčejně otevřenou *srdce*, což je nejdůležitější vlastnost člověka, který provází druhé do hlubin jejich duše. Nevědomá mysl bývá totiž často velice děsivá; převážnou část jejího obsahu jsme odsunuli do nevědomí proto, že s tím nechceme mít nic společného. Abychom vstoupili do temných oblastí našeho potlačeného vnitřního já, musíme mít

třídy substancí. Výzkum může povolit pouze Úřad pro potraviny a léky (FDA - Food and Drug Administration), který musí v takovém případě udělit výjimku. V souvislosti s materiály zařazenými do Seznamu I to znamená, že žádost o výzkum musí schválit FDA. V době konání těchto rozhovorů byla zamítnuta řada žádostí o výzkum psychoaktivních látek. Na počátku 90. let došlo v této oblasti k jistému uvolnění. V roce 1997 probíhá několik výzkumných projektů s psychoaktivními látkami, které schválil jak FDA, tak DEA.

silné srdce, upřímnost a touhu poznat své problémy a vypořádat se s nimi. V takovém případě není nic nápomocnějšího než přítomnost laskavého, milujícího a chápavého průvodce, který dobře zná temná zákoutí mysli – společníka, který důvěřuje svým schopnostem pomoci druhému člověku pohybovat se v oblastech, které byly v minulosti obrovským břemenem, člověka, který ví, jaký zázrak je být svobodný. Lidem, kteří tohle všechno dokážou pochopit, jistě nezáleží na jeho způsobu vyjadřování, ale jsou vděční za upřímnou podporu.

A té měl Jákob požehnaně. Jako hluboce citlivý člověk věděl, že vyjádření takových pocitů představuje nejupřímnější způsob, jak být sám sebou. Nezáleží na způsobu vyjadřování, ale na schopnosti hluboce cítit a upřímně vyjadřovat vlastní pocity – teprve pak mohou lidé navazovat skutečný vztah. Vzhledem k tomu, že většina z nás má strach z vlastních pocitů, temná stránka našeho nevědomí je plná pocitů, které se nepovažujeme cítit. Jakmile je poznáme a naučíme se je vyjadřovat, můžeme se oddat radosti plného života, jaký jejich upřímné vyjádření přináší. Pak si také můžeme hluboce vážit těch, kdo tak žijí.

Nechávám-li na stránkách této knihy hovořit Jáko-
ba jeho přirozeným způsobem, je tomu tak především proto, abych jej přiblížil co možná nejúplněji. Doufám, že tato kniha umožní čtenáři nahlédnout do srdce jednomu z největších lidí, kteří kdy žili na této planetě. Člověk, jenž vystudoval psychologii, se možná mohl

vyjadřovat uhlazeněji, ale jakmile máte možnost být v jeho přítomnosti, přestane to být důležité.

Přeji vám příjemné chvíle s naším dobrým přítelem a psychedelickým průvodcem par excellence, Jákobem.

Myron J. Stolaroff
Lone Pine, Kalifornie

IV. Skupinové sezení

Jákob: Se skupinovým sezením mám hodně zkušeností. Lidé si z nich berou mnohem víc. Mohou si vyzkoušet spoustu jiných věcí a spojit se s ostatními. Způsob, jakým jsme je prováděli, jim umožňuje dosáhnout pokroku v osobním růstu.

Jednou z nejdůležitějších věcí při skupinovém sezení je setting. Mám dobrého přítele ve Washingtonu, psychiatra, který tuhle práci miluje. Má moc hezké místo na západním břehu zálivu Chesapeake Bay. Je to tam dokonalé – nádherný pohled na moře, spousta stromů, je to v ústraní a je to tam bezpečné. Skupinová sezení jsme tam pořádali dlouho. Létával jsem tam jednou za měsíc, dokud jeho lidé nezískali dostatečné zkušenosti a má přítomnost už nebyla nutná.

Obvykle se ho účastní deset až dvanáct lidí a tři průvodci, kteří si nic neberou. Všichni přijedou v pátek kolem osmé večer a nadšeně se vítají, protože se neviděli od posledního sezení. Seznámí se s novými lidmi – obvykle bývá nová jenom jedna osoba, pokud jich na takové sezení nečeká příliš mnoho. Připravíme pro ně malé občerstvení a nějaké víno. Jakmile všichni dorazí a přivítají se, přesuneme se do obýváku.

Člověk, který sezení řídí, pak oznámí, jak bude všechno probíhat, což se týká především těch, kdo jsou tam poprvé. Struktura skupinového sezení je stejná jako

u individuálního. Všichni mj. souhlasí s tím, že během víkendu nedojde k žádnému sexu. To je velice důležitá věc. Chtěl bych vám k tomu něco povědět hned teď, nebo na to zapomenou.

Psychedelická zkušenost vyvolává natolik silné pocity lásky a vzájemnosti, že lidé chtějí být spolu, objímají se, cítí k sobě nebývalou lásku. Mají vyhrazená místa, kde se všichni sejdou, objímají se, prožívají vzájemnou lásku. Pokud vědí, že nedojde k sexu, nemají strach, že by se něco mohlo stát. Mohou dát průchod pocitům lásky, aniž by si říkali: „Nebude to chtít dělat?“ nebo cokoliv, co člověka může v podobné souvislosti napadnout. V takovém případě si užívají nádherné chvíle. To bývá po tom, kdy se vrátili zpátky, ale vždycky platí, že během celého víkendu nedochází k žádné sexuální aktivitě.

Poslední instrukce je stejná jako u individuálního sezení: dělejte, co vám říkám, nebo přestaňte dělat, co právě děláte. Tentokrát se to však týká skupiny lidí. Noví účastníci jsou instruováni a ostatní si strukturu sezení připomínají. Vedoucí sezení jim pokládá otázky, zeptá se jich, jestli souhlasí, a oni odpovědí, že ano. „Děkuji vám,“ řekne, a oni poděkují jemu.

Pak může vedoucí sezení něco přečíst nebo vyprávět o tom, čím se poslední dobou zabývá nebo něco podobného. Nesmí toho být moc. Pak požádá účastníky: „Až budete dnes večer mluvit, přál bych si, abyste hovořili ze své vlastní zkušenosti a řekli cokoliv, co se odehrává ve vašem životě, o co byste se s námi chtěli podělit, co

si od následujícího víkendu slibujete.“ Může se zmínit o spoustě věcí.

Mimochodem, noví účastníci už byli poučeni o průběhu celého víkendu, takže vědí, co mohou čekat. Pak se vedoucí zeptá: „Kdo by chtěl začít?“ Někdo zvedne ruku a začne mluvit o tom, v jaké životní situaci se nachází, co se v jeho životě děje a co se stalo od posledního sezení. Může mluvit o všem, co ho napadne. Požádáme je, aby mluvili k celé skupině, nejen k vedoucím. Neposíláme slovo dokola, aby někdo neměl pocit, že musí mluvit. Mohou říct cokoliv, pokud chtějí mluvit.

Mluví teprve tehdy, když na to jsou připraveni. Často děláme přestávky. Když promluví asi čtyři lidé, zvedneme se, dojdeme si na toaletu, napijeme se, dáme si něco malého na zub a pak znovu mluvíme, dokud se všichni nevystřídají. To se týká také průvodců. Všichni se toho účastníme; mluvíme o tom, co se děje v našem životě, čím se zabýváme. Jak jsem jim vysvětlil dříve, všichni tam přicházejí jako jednotlivé články a během tohoto procesu sdílení udělají řetěz. Kromě toho je to velice poučné. Vidíme například, jaký kus cesty urazili účastníci minulého sezení.

Chce to spoustu seancí, než absolvujete sezení se všemi – s každým se vám to nepodaří, protože někteří lidé chodí jednou za šest měsíců nebo dokonce za rok, takže pokaždé zažijí sezení s někým jiným. Vždycky tam je někdo, koho znají z předešlých sezení. Poznáte přitom spoustu lidí.

Pak vedoucí oznámí, že je čas jít spát – všichni si připraví místo na spaní, matrace a příkrývky. Vyberou si místa kdekoliv v domě. Když jsou připraveni jít spát, občas si zakouří trochu marihuany, aby lépe usnuli. Cokoliv. To je v pořádku. Chtějí-li spát, lehnou si, nasadí si sluchátka a poslouchají příjemnou hudbu, dokud neusnou. Ráno vstanou kolem půl sedmé a dojdou si na toaletu a do koupelny. Požádáme je, aby byli potichu – nemusí mlčet, stačí, když jsou pozorní. Pokud se věnují meditaci, mohou medитovat. Mohou se projít venku, hlavně když moc nemluví. Většinou to dodržují.

Potom s vedoucím sezení probereme s každým účastníkem zvlášť, jakou medicínu si dá. (*Substance a jejich účinky jsou popsány v V. kapitole.*) Rozhodneme, jak velkou dávku si vezme. Záleží na tom, čeho chce dosáhnout, co hledá, co by chtěl, aby se stalo, a jakou medicínu by si chtěl vzít, pokud už jich zkusil víc. Většinou vědí, jakou chtějí, a my pro takové lidi máme připravenou obvyklou dávku. Pak vložíme medicínu do obálky, dokud si nepromluvíme se všemi.

Všichni se pak sejdeme v obýváku a oni si vezmou medicínu – máme na to moc hezký obřad. Pak se zklidní a čekají, až medicína začne působit. Mají připravené místo na sezení, které může, ale nemusí být tam, kde spali. Pokud přijdou i partneři, žádáme je, aby si vybrali různá místa v domě, i když spali spolu.

Jakmile jim to začne najíždět, jdou si lehnout na svoji matraci, nasadí si stínítka na oči a sluchátka, v kte-

rych už hraje hudba. Leží, dokud se to úplně nerozjede. Většinou leží a mlčí. Občas se ozve někdo, kdo má pocit, že se nic neděje, a chce booster. Zavolá někoho z nás. Nebo když si během sezení potřebují dojit na záchod. Víme, jakou má kdo dávku, a jenom výjimečně musíme někomu dát booster. Leží na svých matracích a my sedíme v kuchyni, povídáme si a čekáme. Jsme jim k dispozici.

Myron: Celou dobu, kdy jsou skutečně v tom, jenom leží a poslouchají hudbu?

Jákob: Ano.

Myron: K žádnému kontaktu je nevybízíte.

Jákob: Ne! Chceme, aby nikdo nemluvil. Občas, když si dají MDMA, chtějí vás držet za ruce, přetékají láskou a chtějí ji sdílet. To je v pořádku. Pokud se někdo jiný nechce držet za ruce, například proto, že si vzal jinou medicínu, stačí, když ruce odtáhne, a všichni ho budou respektovat. Lidé, kteří si vezmou MDMA, často rádi vstávají a objímají se. My je pak zase uložíme na jejich místo. Všichni je obejmeme, volají nás k sobě jenom proto, aby nás mohli obejmout. Jsou plní lásky, je to nepředstavitelně krásné.

Odpoledne se začnou vracet a začnou se hýbat. Jdou na dvůr nebo sedí někde v domě a pořád jim to ještě pokračuje nebo se vracejí dolů. Pak připravíme na stůl občerstvení – salát, nějaké sladkosti, ovoce, prostě něco na zobnutí. Jakmile jsou všichni zpátky natolik, aby mohli relativně fungovat, sejdeme se v obýváku a uděláme si malý obřad se šampaňským. Je to tradice,

kteřá se za ta léta vytvořila. Ani si nevzpomenu na všechno, čím jsme prošli, než jsme se dostali až sem. Ale zdá se, že takhle to přináší nejlepší výsledky. Lidé, kteří se účastnili psychedelických sezení na začátku a občas si to přijdou zopakovat, tvrdí, že takhle je to nesrovnatelně lepší.

Po obřadu si dáme večeři. Pak jen tak posedáváme a smějeme se, vtipkujeme a bavíme se, nebo potichu sedíme a pozorujeme ty, kdo jsou ještě v tom. Chce-li někdo být sám, někam odejde a pokračuje. Hudba stále hraje, takže mohou poslouchat, pokud mají chuť, dokud se jim nechce spát. Jestliže chtějí spát, najdou si prázdnou matraci a lehnou si. Nikdo si nepřipravuje místo na spaní, protože na to ještě nemají. Ráno vstávají kolem půl osmé. V devět máme snídani. Žádáme je, aby byli pokud možno zticha, protože to ještě pokračuje, i když mohou normálně fungovat.

Po snídani se znovu všichni sejdou v obýváku. Vedoucí obvykle něco přečte. Já jsem četl vždycky, je to skvělá věc, velice vhodná, hodí se to tam, ať děláte cokoliv. Z jejich pohledu je vhodné všechno. Pak vyprávějí, co kdo zažil.

Jedna z posledních věcí, kterou řekneme v pátek večer – to je také tradiční součást sezení: „Chci, abyste se teď všichni podívali na sebe. Zavřete oči, podívejte se na sebe a vnímejte, co právě prožíváte. To je všechno. Sledujte, co v tuhle chvíli prožíváte.“ Dáme jim na to asi minutu a vedoucí pak řekne: „V neděli ráno vás požádáme, abyste udělali totéž.“

Tenhle *sharing* patří k vrcholům sezení pro všechny účastníky. Mají za sebou vlastní psychedelickou zkušenost a teď ještě prožívají sezení deseti nebo jedenácti dalších lidí. Všichni navzájem sdílejí své zážitky, mluví ve stavu, v jakém se právě nacházejí, což někdy vynese na povrch hluboko ukrytý pláč. Každého to vtáhne.

Všichni jsme *jedno*. Do té chvíle nevíme, co kdo během sezení zažil. Nevíme to! To je naše odměna za to, že jsme tam byli celou dobu a vedli sezení tak, jak jsme ho vedli. Až se všichni vystřídají, máme oběd a chystáme se na odjezd. Odpoledne se rozjedou do svých domovů. Mezitím se ještě přihlásí na další sezení, kterého se chtějí zúčastnit. Pořádají se každý měsíc.

Myron: Takže když máte sezení jednou za měsíc a můžete zvládnout nanejvýš deset nebo dvanáct lidí, pravděpodobně máte mnohem víc lidí, kteří se účastní skupinového sezení.

Jákob: To tedy mám.

Myron: Kolik jich podle vás může být?

Jákob: Ta skupina má celkem asi čtyřicet nebo padesát lidí, kteří chodí každé tři nebo čtyři měsíce. Zhruba sto jich chodí méně často. Máme jistá pravidla, podle kterých vybíráme účastníky: přednostní právo mají lidé, kteří přicházejí na skupinové sezení poprvé. Pak jsou na řadě ti, kteří na sezení dlouho nebyli. Nakonec dáváme přednost těm, kdo jsou v situaci, kdy opravdu potřebují sezení, chtějí ho zažít, a my se shodneme

na tom, že by bylo dobré, aby ho absolvovali, pokud nemají jinou možnost. Většinou ani jinou možnost nechtějí, raději se zúčastní skupinového sezení. A ještě poslední pravidlo: snažíme se zachovávat poměr mezi muži a ženami.

Když zachováme všechna pravidla, máme skupinu prakticky hned plnou.

Dodatek I.

Osobní zkušenosti

V této části jsou shrnuty výsledky obsáhlých rozhovorů autora s pěti účastníky programu popisovaného v této knize. Jednotliví účastníci většinou odpovídali na otázky. Jména osob byla ve všech případech změněna.

Ještě poznámku k otázkám. Vědecky založení čtenáři by bezpochyby rádi viděli dotazník, který se k těmto rozhovorům použil. Měl jsem skutečně záměr vytvořit dotazník, který by mohl vyplnit každý účastník, a já bych shrnul výsledky rozbořem odpovědí.

Jakob byl rozhodně proti, podobně jako další lidé, kteří měli bohaté zkušenosti s účastníky tohoto programu. Problém je v tom, že tyto zkušenosti nás tolik otevírají a zavádějí nás do tolika dimenzí porozumění a zkušenosti, že snaha svést výsledky do úzkých kolejí předem připravených otázek je příliš svazující. Člověk, který má na takové otázky odpovídat, se jimi cítí omezený a frustrovaný.

Připravil jsem si proto seznam otázek, abych pokryl důležité oblasti a zároveň povzbudil účastníky k tomu, aby vyprávěli, co jim připadalo nejzajímavější a nejcennější. Doufal jsem, že se mi tak podaří zachytit vše podstatné a přitom jim umožním v mnohem větší míře vyjádřit jejich zkušenost co možná nejúplněji.

Robert

Robertovi je přes čtyřicet, je svobodný a pracuje jako obchodní cestující. Poprvé ho zaujala psychedelika, když o nich četl. Pak se zúčastnil prvního psychedelického sezení a pokračoval jednou za měsíc po dobu jedenácti měsíců.

V době tohoto rozhovoru měl za sebou pětasedmdesát až osmdesát sezení, z toho deset individuálních. Vyzkoušel MDMA, ibogain, LSD, LSD s harmalinem, peyotl, houby, MDA a 2C-B.*

Jakmile Robert zjistil, že existuje program používající psychedelika terapeuticky, ihned do něj vstoupil. K účasti v tomto programu jej zčásti inspirovala touha po dobrodružství. Kromě toho toužil po zážitku Boha – měl pocit, že se jedná o důležitý aspekt života, jehož se mu nedostává. Doufal také, že se mu pomocí terapeutického použití psychedelik podaří změnit věci, které se mu na sobě nelíbí.

Na prvním sezení si Robert vzal tři gramy hub. Měl pocit, že se jeho družka stala leopardí ženou. Když se dotkli jeden druhého, mezi jejich rukama proudila červená energie jako neónové světlo. Odpoledne mu všechno připadalo úžasné. Na svém prvním skupinovém sezení si vzal ibogain a řadu hodin měl velice živě a příjemně vnitřní vize.

* Nová chemická substance 4-bromo-2,5-dimetoxyfenethylamin, která byla nějakou dobu zkoumána a posléze bylo od jejího používání upuštěno vzhledem k proměnlivosti reakce a nevhodnosti ke skupinovému sezení.

Během nezapomenutelného zážitku s LSD a harmalinem v sobě Robert našel schopnost procítit svoji sílu a prozkoumat svoji mužskou stránku. Připadal si neohrožený a plný energie. Během tohoto sezení si Robert připadal silný jako leopard a byl schopen překonat svůj strach z hadů.

Po svém druhém nejvýraznějším sezení, po silném zážitku s 2C-B, měl pocit, jako kdyby si „vyčistil brýle“; svět najednou vypadal jinak, jako kdyby umyl zablácené okno u auta. Uchoval si zesílené smyslové vnímání, které ještě prohloubilo následující sezení s MDMA.

Zkušenost s MDMA popisuje Robert jako své nejhlubší psychedelické sezení. Nejprve si vzal 150 miligramů MDMA, ale po hodině a půl si vzal jako booster dalších 75 miligramů, protože nezaznamenal žádný výrazný účinek. První booster nevyvolal žádoucí účinek, a tak dostal po chvíli váhání dalších 50 miligramů. Jeho zkušenost nezačala ani po druhém boosteru. Robert požádal o další dávku, ale tentokrát nebylo jeho žádosti vyhověno. Bylo mu řečeno, že možná nadešel čas, aby prožil sezení, na kterém se nic neděje. A pak, tři hodiny po začátku sezení, měl hluboký prožitek Boha, který popsal jako nejradostnější okamžik ve svém životě. Ještě za měsíc byl šťastný, veselý, vděčný a naprosto spokojený.

Robert si vysvětluje mnohé pozitivní změny ve svém životě psychedelickou terapií. Nejprínosnější pro něj byl hluboký zážitek Boha v sobě. Před psy-

chedelickou zkušeností odmítal křesťanství a neměl žádný pocit existence Boha. Po nějaké době vstoupil do unitářské církve a začal chodit na bohoslužby, které se pro něj staly nejdůležitější událostí týdne. V současné době čte duchovní literaturu, poslouchá hudbu, chodí do přírody a s vděčností za krásu světa se každý den obrací k Bohu. Nevěnuje se žádnému dalšímu formálnímu vzdělání, ale v mnohem větší míře čte a studuje prostřednictvím unitářské církve.

Celková kvalita vztahů v Robertově životě se zlepšila. Cítí se mnohem uvolněnější, když je s lidmi, je více usazen v přítomnosti. Do jisté míry se zbavil ostychu a není tolik připoutaný. Zjistil, že ve skutečnosti miluje svoji matku, kterou do té doby téměř nemohl vystát. Jeho zkušenosti mu umožnily udržovat vztahy bez ohledu na pocity zášti. Cítí v sobě schopnost prožívat lásku, což se mu nestalo řadu let.

Ve vztahu k světu už Robert nemá pocit, že musí být neustále ve střehu a očekávat nebezpečí. Strach z nebezpečí ho opustil. Nemá už takový strach ze smrti ani stavy úzkosti jako dřív.

Došlo rovněž k výrazné změně v Robertově vztahu k jeho práci. Sehnal si nové zaměstnání založené na provizi. Dříve býval příliš strnulý a úzkostlivý na to, aby uvažoval o zaměstnání s nejistým příjmem.

Díky psychedelickým sezením Robert také dosáhl změny v aktivitách ve volném čase. Získal bližší vztah k přírodě a začal mnohem víc poslouchat hudbu. Zbavil se televizoru, opatřil si velkou sbírku desek a mnohem

víc se zajímá o četbu, zvláště metafyzické literatury. Po sezeních často spontánně psal.

Nežádoucími účinky psychedelických sezení byly u něj občasné pocity paranoie. Jeden takový případ začal na skupinovém sezení, na němž si vzal extrakt z peyotlu a k tomu houby. První dávka nevyvolala žádoucí účinek, a tak si Robert vzal ještě booster. První část téhle zkušenosti byla sice příjemná, ale odpoledne se ho zmocnila paranoia. Tento pocit trval asi týden, dokud jej nesmazala individuální zkušenost s MDMA.

Další období paranoie Robert prožil, když si vzal s přítelem 100 mikrogramů LSD. Paranoidní pocity se mu podařilo vyčistit zhruba z osmdesáti procent, když si o celém zážitku pohovořil s přítelem. Robert rovněž zažíval paranoidní pocity asi tři měsíce po sezení s 2C-B; měl však dojem, že tato zkušenost připravila půdu pro nádherné sezení s MDMA. Ačkoliv se mu do jisté míry zvýšila schopnost intuice a občas zažívá náhlý záblesk porozumění, ubývá mu energie. Je pro něj těžké po ránu fungovat, což jej poněkud zneklidňuje. Podle jeho názoru to může souviset se stárnutím.

Celkově má Robert pocit, že psychedelická sezení výrazně zvýšila kvalitu jeho života. Přispěly k tomu zkušenosti se všemi substancemi, ale nejvýrazněji na něj zapůsobila MDMA a dále pak 2C-B. Dokáže si mnohem víc vážit krásy na světě a uvědomuje si, že v jeho životě hraje mnohem důležitější úlohu Bůh. Výrazný přínos pro něj mělo sdílení zážitků se skupinou. Vztahy

s účastníky skupinových sezení dnes tvoří nejbohatší část jeho života. Během psychedelických sezení získal Robert bezpočet vhledů o sobě a světě, v kterém žije.

Susan

Susan je čtyřiatřicet a pracuje jako grafička na volné noze. Když se dověděla o programu psychedelické terapie, ihned o něj projevila zájem (tři a půl roku před tímto rozhovorem). Měla přibližně čtyřicet sezení, z toho zhruba polovinu individuálních. Vzala si LSD, LSD a harmalin, MDA, MDMA, ibogain, meskalin, 2C-B a houby. O účasti v tomto programu si slibovala povzbuzení v životě a rozvinutí výsledků, kterých dosáhla v jiném programu osobního růstu.

Susan měla s psychedeliky řadu mimořádných zkušeností. Některé velice dramatické zkušenosti zažila se svou oblíbenou substancí ibogainem. Myslí si, že ibogain nutí člověka, aby se podíval, co vložil mezi sebe a lásku, a uvědomil si, že nemá na vybranou. Ibogain vás prý nepustí, dokud nejste očištěni. Lidé ho často nemají rádi, ale Susan má pocit, že je lepší „setkat se s vlastními démony než se válet v ráji“. Vždycky se cítí nejlépe po zkušenostech, v nichž se střetla se svými strachy.

Před jedním sezením s ibogainem Susan usoudila, že potřebuje dokonalého přítele a vztah, v němž by fungovala z lásky, bez jakýchkoliv projekcí. Když se její nejlepší kamarádka rozešla s přítelem, Susan s ním

začala chodit. Kamarádka se po měsíci vrátila a opět se s přítelem sblížila, což Susan hluboce ranilo.

Vzala si ibogain a dlouhé hodiny prožívala ne-návist, strach, vztek a smutek. Na konci sezení se posadila a rozhodla se, že alespoň vstane a dojde si na toaletu. Znenadání zažila pocit, jako by se jí hlava naplnila světlem. Následující půl hodiny se cítila jako buddha, což byl nepopsatelně krásný zážitek. Dospěla k názoru, že pan Ibogain vás nepustí, dokud s vámi není hotov.

Během jiného sezení s ibogainem měla pocit, že jsou všude kolem ní ukryté nože, a přepadaly ji vražedné představy. Přihlížela ukřižování Ježíše a nakonec i hřeby sama zatloukla. Po několika hodinách zážitku Kristova ukřižování si uvědomila, že jí Ježíš odpustil bez ohledu na ten ohavný čin a že odpustil také Jidášovi. Pak dosáhla pocitu kosmického vědomí, Jediné mysli a poznání, že Bůh je skutečný.

Při jiné příležitosti si vzala MDMA a prožila nádhernou zkušenost. Když si týden na to vzala ibogain, zeptala se, proč život nemůže být jako zkušenost s MDMA. Odpověď přišla rychle: „Ze strachu.“ Měla za to, že dostala odpověď a má to za sebou, ale v tu chvíli jí nějaký hlas řekl: „Ještě ne!“ Musela si pak prožít strach ve všech představitelných podobách. Snažila se ukrýt, ale nešlo to, a tak se tomu nakonec poddala. Byla to strašná zkušenost, během níž často křičela. Popisovala, že nejlépe jí bylo, když měla v těle zaříznutých milion žiletek, které nechala vybuchnout. Neviděla

žádnou nadějí, nakonec se přestala bránit a zhroutila se na matraci. Poté ji naplnil proud bílého světla a připadala si jako znovuzrozená. Objevila se krása a mezi strachem a krásou zavládlo čisté, nádherné napětí. Po této zkušenosti prý vytvořila jeden ze svých nejlepších návrhů.

Susan se rozhodla, že ze sebe přestane dělat chudinku, což vnímá jako nejdůležitější rozhodnutí v rámci osobního růstu. Dříve měla nadbytek energie, neustále musela něco dělat a měla pocit, že není nikde „doma“. Teď si uvědomuje, že může být v klidu, že nemusí neustále vymýšlet nějakou činnost. Je ochotná smířit se s minulostí, občas si dovolit pocity deprese a hledat v sobě skutečné úmysly.

Psychedelické terapii vděčí Susan nejvíc za to, že se zbavila projekcí. V minulosti projikovala na všechny a všechno. Když se zamilovala, přenášela projekce na celého partnera a trápila se. Od té doby se naučila ptát sebe samé, co skutečně chce, a zjistila, že láska nepřichází „zvenku“, ale zevnitř; tedy že za láskou se nemusíme honit.

Susan kupodivu též vypověděla, že přestala nosit brýle. Má pocit, že je nepotřebuje, protože se jí zlepšil zrak. Mnohem víc si uvědomuje detaily a barvy a už není tolik roztěkaná. Dokáže se ponořit do krásy obyčejných věcí, jako je třeba odraz světla na hladině vody.

Zjistila, že ve vztahu k ostatním lidem je mnohem otevřenější, nezaujímá obranný postoj tolik jako dřív

a zbavila se strachu a posuzování. Dokáže mnohem snadněji navázat kontakt s lidmi v každodenních situacích, například s prodavači.

Pokud jde o její tvůrčí schopnosti, Susan tvrdí, že její grafiky jsou „mnohem průzračnější“. Zjišťuje, že po konfrontaci se svými strachy dělá své nejlepší návrhy. Nějaký čas dělala vedoucí a prošla obdobím, kdy se snažila dosáhnout toho, aby její oddělení fungovalo co nejlépe, odstranit lajdáctví a zavést pořádek. Chtěla všechno systematicky organizovat, ale o její snahu nikdo nejevil zájem. Když nad tím uvažovala, uvědomila si, že by se neměla snažit tolik kontrolovat své kolegy, ale naopak jim dát větší volnost a věřit procesu. Pak se ale nakonec rozhodla, že je „nechá dělat, co chtějí“, a vztahy v zaměstnání se ihned zlepšily, kolegové byli spokojenější a všechno se dařilo mnohem lépe.

Susan nesnášela své rodiče, přestože se jí dostalo všeho. Dříve se považovala za „nafoukanou holku“, která nesnáší autoritu a chce být ihned dospělá. Během prvního psychedelického sezení si uvědomila, co všechno pro ni rodiče v životě udělali, a zcela změnila svůj postoj. Odpustila jim, ačkoliv nebylo co odpouštět, a od té doby má s nimi nádherný vztah. Kromě obnoveného vztahu k rodičům a otevřeného vztahu ke třem sestrám má spoustu nových přátel, převážně účastníků skupinových sezení, kteří pro ni jsou bližší než vlastní rodina.

Naučila se starat o své vlastní záležitosti, což je největší změna v jejím životě, pokud jde o chování k ostatním lidem. Zjistila, že je nejlepší neprojevat účast ani se nevcířovat do ostatních, aby jim pomohla překonat jejich zranění, ale jednoduše říci pravdu a starat se o sebe. To funguje velice dobře.

Susan měla zpočátku neodbytný pocit, že musí pomoci spasit svět. Ačkoliv kromě osmihodinové práce trávila dalších osm hodin dobrovolnou činností, cítila v sobě nutkání a měla pocit viny, že nedělá dost. Dnes má pocit, že nezáleží na tom, co dělá; důležité je prý spíše *jak* než *co* dělá. Má pocit, že prací na sobě pomáhá planetě. Vzhledem k tomu, že mysl je jenom jedna, jednoho dne bude dost jasných myslí, aby došlo ke zlepšení na celém světě.

Susan měla několik pozoruhodných zážitků Boha neboli Jediné mysli, tj. kosmického vědomí. Susan zjistila, že když se zasekne na nějakém zážitku a tluče kolem sebe, nemá hledat Boha, ale uvědomit si, že Bůh je uvnitř, a vyjít z něj. Měla hluboké zážitky biblického rozsahu. Z těchto zážitků si vzala ponaučení, aby odstranila vlastní překážky a činila rozhodnutí, přijala odpovědnost za sebe samu, říkala pravdu, pokud ji znala, a pochopila, že člověka osvobozuje dobrá vůle.

Jediný nežádoucí účinek, který Susan pocítila, byla únava trvající několik dní po sezení. Žádné dlouhodobé negativní účinky nezaznamenala.

Wasson, R. Gordon, Carl A. Ruck, Albert Hofmann: *The Road to Eleusis: Unveiling the Secret of the Mysteries*. Harvest/HBJ, 1978.

Zinberg, Norman: *Drugs, Set and Setting: The Basis for Controlled Intoxicants Use*. Yale University Press, 1984.

Další tituly v češtině

De Korne, Jim: *Psychedelický šamanismus*. Volvox globator 1997.

Grof, Stanislav: *Holotropní vědomí*. Praha 1992.

Harner, Michael: *Cesta šamana. Jak probudit svůj vnitřní potenciál*. DharmaGaia 2010.

Huxley, Aldous: *Ostrov*. Maťa a DharmaGaia 2001.

McKenna, Terence: *Pokrm bohů*. DharmaGaia a Maťa 1998.

Narby, Jeremy: *Kosmický had*. Rybka Publ. 2006.

Schaeffer, Carol: *Pro příštích sedm generací*. DharmaGaia 2007.

Schultes, R. E., A. Hofmann: *Rostliny bohů*. Volvox globator 1996.

Online informace

Council on Spiritual Practices: www.csp.org

Heffter Research Institute: www.heffter.org

Island Group: www.island.org

Lycaeum: www.lycaeum.org

Multidisciplinary Association for Psychedelic Studies
(MAPS): www.maps.org

The Psychedelic Library: www.druglibrary.org

Enpsyro: www.biotox.cz

Obsah

Poděkování	7
Prolog	8
Pocta Jákobovi	15
Předmluva	20
Úvod	24
I. Začátky	30
II. Výběr a příprava	47
Výběr klienta	47
Klienti s předchozí psychedelickou zkušeností	54
Klienti v terapii	56
Problém bezpečnosti	59
Příprava	61
Fotografie	65
III. Individuální sezení	68
IV. Skupinové sezení	78
V. Substance a dávky	86
Různé druhy sezení	87
Dávky	91
VI. Výsledky	97
Závěr	103
Epilog. Poslední trip: pokojný závěr pro Jákoba	105
Dodatek I. Osobní zkušenosti	109
Dodatek II. Zdroje	137

Nečekaný objev psychedelických účinků LSD se v 50. letech 20. stol. stal vědeckou senzací. Nikdy předtím se žádná chemická látka nestala takovým příslibem pro tolik oblastí lidských zájmů. Politicky motivovaný zákaz psychedelik ve druhé polovině 60. let však znamenal konec všech výzkumů, přičemž toto rozhodnutí úřadů zmařilo pravděpodobně největší příležitost v dějinách medicíny, psychiatrie, psychologie a dalších oborů. Teprve v současné době se znovu rozbíhá oficiální testování LSD, MDMA a dalších substancí v terapii psychických a psychosomatických poruch.

Během padesáti let úředních restrikcí však i nadále probíhala neoficiální terapie vedená odborníky, jako byl Tajný náčelník. Tento rozhovor přináší shrnutí jeho zásadních dlouholetých zkušeností s přípravou a vedením individuálních i skupinových psychedelických sezení a rovněž jasně ukazuje další možnosti osobnostního rozvoje člověka.

„V tehdejší ilegalitě bylo nemyslitelné seznámit veřejnost s pozoruhodnými výsledky jeho práce. Je proto chvályhodné, že dnes, devět let po jeho smrti, se jeden z jeho přátel rozhodl zveřejnit podrobnosti o metodologii tohoto neohroženého psychologa. Výsledky jeho práce představují pádný argument v současné diskusi lékařských kruhů, zda opět povolit používání psychedelik v psychoterapeutické praxi.“ – ALBERT HOFMANN (předmluva)

„Jakob tedy zvážil všechna pro a proti a rozhodl se vzepřít zákonu, pokračovat ve své práci s psychedeliky a přijmout osobní zodpovědnost za svoji činnost. Obstal u své ‚rodiny‘, přátel a klientů, jejichž životy od základů změnil. Všichni na něj dnes vzpomínají s velkou láskou a vděčností. Zbývá počkat, jak ho posoudí dějiny. Je bezesporu rozumné dbát na zákony, je-li naším hlavním zájmem osobní bezpečí a pohodlí. Dějiny však ve zpětném pohledu nezřídka hodnotí daleko výše jednotlivce porušující díky prozíravosti a vysokým morálním zásadám sporné zákony své doby než lidi, kteří tyto zákony vydali.“ – STANISLAV GROF (prolog)